

Raport z debaty mieszkanek i mieszkańców Gminy Strzyżów oraz rekomendacje obywatelskie

Debata była częścią projektu „Aktywny Strzyżów” współfinansowanego ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich i projektu „Zaloguj się do działania” realizowanego w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG i dofinansowanego z budżetu Województwa Podkarpackiego. Partnerami debaty byli: Gmina Strzyżów, Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Rzeszowie i Agencja Reklamowa Midas.

Strzyżów, dnia 4 grudnia 2015 roku

Spis treści

Przebieg dyskusji w grupach mieszkańców.....	3
Temat 1: Atrakcje turystyczne, wypoczynek i rozrywka w Gminie Strzyżów.....	3
Temat 2: Działania międzypokoleniowe.....	4
Temat 3: Co ludzi w Strzyżowie i okolicznych miejscowościach zniechęca do działania na rzecz społeczności lokalnej?.....	5
Temat 4: Co przeszkadza w założeniu lub prowadzeniu firmy?.....	5
Temat 5: Miejsca spotkań młodzieży w małych miejscowościach gminy Strzyżów.....	6
Temat 6: Działania na rzecz otoczenia (wolontariat, projekty, zakładanie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych).....	7
Co mieszkańcy Strzyżowa myślą o debatach?.....	7
Korzyści z partycypacji społecznej i publicznej mieszkańców.....	9
Podsumowanie i rekomendacje.....	10
Wsparcie młodzieży w działaniach obywatelskich.....	10
Szerokie informowanie o działaniach na rzecz otoczenia.....	11
Moderacja działań międzypokoleniowych.....	11
Centrum aktywności obywatelskiej.....	11
Kontynuacja organizacji debat społecznych.....	12

Fundacja Rozwoju „Dobre Życie” dąży do osiągnięcia w społeczności lokalnej Gminy Strzyżów możliwie najwyższego poziomu partycypacji mieszkańców w życiu społecznym i publicznym. Jednym z narzędzi jakie wykorzystujemy do osiągnięcia tego celu są debaty prowadzone w sposób warsztatowy, z aktywnym udziałem mieszkańców i władz. W dniu 19 listopada 2015 r. w Strzyżowie odbyła się czwarta w tym roku debata organizowana przez naszą Fundację we współpracy z Urzędem Gminy Strzyżów.

Na debatę zaprosiliśmy wszystkich, którym leży na sercu dobro i rozwój Strzyżowa. Przybyło około 100 osób: młodzież, seniorzy, przedstawiciele instytucji samorządowych oraz rządowych, biznesu, szkół, organizacji pozarządowych i środowiska akademickiego. Sednem debaty była praca w kilkusobowych grupach nad zagadnieniami przyszłości gminy. Zagadnienia te zostały wyłonione z rozmów, które toczyły się podczas poprzednich trzech debat. Postawiliśmy na tematy, które łączyły przybyłych i skłaniały ich do dzielenia się przemyśleniami i pomysłami. Tematyka i sposób prowadzenia debaty były zgodnie z jej hasłem przewodnim, jakim było Mieszkańcy - biznes - władza. Wspólne cele lepsze jutro.

Debata odbyła się w ramach projektu „Aktywny Strzyżów”, który łączył edukację obywatelską 35-osobowej grupy młodzieży z aktywizacją społeczności lokalnej oraz w ramach projektu „Zaloguj się do działania” realizowanego z 46-osobową grupą młodzieży gimnazjalnej z siedmiu szkół gminy Strzyżów, która obecnie, przy wsparciu tutorek i ekspertów z Fundacji „Dobre Życie”, realizuje oddolne inicjatywy na rzecz swoich miejscowości.

Poniżej przedstawiamy przebieg dyskusji i opinie mieszkańców o debacie. Na końcu zamieszczamy informacje o korzyściach z partycypacji społecznej i publicznej oraz subiektywny komentarz do debaty, który może być rekomendacją dla mieszkańców, organizacji i instytucji działających lub chcących działać na rzecz gminy Strzyżów.

Przebieg dyskusji w grupach mieszkańców

Temat 1: Atrakcje turystyczne, wypoczynek i rozrywka w Gminie Strzyżów

Gmina posiada wiele atrakcji turystycznych oraz bogatą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną: ścieżki rekreacyjne, np. atrakcyjne grzbiety pogórzy, rowerowe, a Cerkiew w Bonarówce wchodzi w Szlak Architektury Drewnianej. Dodatkowym atutem jest bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna, np. Kryta Pływalnia, Stok Narciarski, Korty Tenisowe. Nie możemy zapomnieć o miejscach takich jak Kościół Parafialny, Muzeum, czy Tunel Schronowy.

Problemy:

- brak portalu internetowego, który promowałby naszą gminę od strony turystycznej, oraz sportowo-rekreacyjnej,
- brak dostępnych przewodników, broszur, które zbierając wszystkie atrakcje naszego regionu pomogłyby mieszkańcom, a przede wszystkim turystom zaplanować sobie urlop, czy też wolny weekend właśnie w naszej Gminie.

Rozwiązania:

- Portal oraz przewodniki, które będą scalać wszystkie możliwości spędzania wolnego czasu w całość. Potencjalny turysta, który przyjeżdża do Strzyżowa, musi w jednym miejscu, np. w przewodniku znaleźć wszystkie ciekawe miejsca i atrakcje jakie może znaleźć w tym regionie. Komentarz Fundacji: warto, aby przewodniki i strony internetowe były w języku angielskim, niemieckim i francuskim.
- Nieodzownym elementem jest współpraca z istniejącymi już turystycznymi portalami województwa podkarpackiego, dzięki którym moglibyśmy trafić do większej liczby zainteresowanych osób.
- Oprócz formy papierowej, musimy iść z postępem czasu i zacząć "żyć" w sieci. Stworzenie filmu promującego naszą Gminę właśnie od strony wypoczynku i rekreacji, umożliwiłoby przyciągnięcie do niej większej ilości osób. Byłaby to swego rodzaju wizytówka portalu, o którym wcześniej wspomnieliśmy.
- Aplikacja mobilna, która byłaby przewodnikiem po atrakcjach naszego regionu.
- Kolejnym zaproponowanym przez mieszkańców dyskutujących ten temat pomysłem jest wyjście z ofertą przygotowaną dla szkół z województwa podkarpackiego i najbliższej okolicy. Należy stworzyć pakiety, które przyciągnęłyby tutaj dzieci i młodzież, na przykład na wycieczki szkolne. Pakiety te powinny być przygotowane tematycznie, np.: historia, aktywny wypoczynek itp.

Co jeszcze powinno powstać w Gminie, aby spełnić oczekiwania mieszkańców oraz przyciągnąć potencjalnych turystów?

- Remont stadionu, który jest w opłakanym stanie.
- Teren po basenie na Łętowni również wymaga zagospodarowania.
- Nie ma w Strzyżowie odpowiedniej bazy noclegowej, która pozwoliłaby przyjeżdżać do nas na zgrupowania klubom sportowym z całej Polski. Jest to duży problem, biorąc pod uwagę, że posiadamy wspaniałą bazę sportową, a dodając do tego wyremontowany w przyszłości stadion, Strzyżów mógłby stać się bardzo atrakcyjnym regionem właśnie dla takich celów.

Komentarz Fundacji: turystycznie, ale również i dla podniesienia jakości życia mieszkańców proponujemy zwrócenie się ku zrównoważonemu rozwojowi, postawienie na ekologię. Na poprzednich debatach mieszkańcy wnosili podejmowany temat, w tym dostępność ekologicznych produktów.

Temat 2: Działania międzypokoleniowe

1. Nawiązanie współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich:

- zapraszanie młodzieży,
- organizowanie kursów gotowania i rękodzieła artystycznego,
- konkurs piosenki młodzi – starsi,
- młodzież uczy starszych nowych trendów: komputer, telefon, korzystanie z Internetu.

2. Stworzenie międzypokoleniowych grup zainteresowań:

- znajdziemy miłość i szczęście tu gdzie jesteśmy,
- folklor, hip-hop, rap,
- tradycje, fotografia,
- rozmowy o życiu, grupy wsparcia,
- opowieści babci, opowieści dziadka,
- miłośnicy Strzyżowa - facebook,
- nie odkładać szczęścia na później,
- nagranie wspólnej płyty, teledysku.

3. Pogotowie zakupowe, opieka nad zwierzętami, rozmowy.

4. Stworzenie wolontariatu:

- opieka nad dziećmi, ludźmi chorymi, odwiedzanie ludzi w szpitalu,
- stworzenie centrum wolontariatu.

5. Aktywizacja ludzi starszych:

- Senior-Wigor,
- wszystkim ludziom mówić dobre rzeczy.

Temat 3: Co ludzi w Strzyżowie i okolicznych miejscowościach zniechęca do działania na rzecz społeczności lokalnej?

Problemy - co zniechęca mieszkańców miejscowości do działania?

- brak odwagi w swobodnym wypowiedaniu się na różne tematy,
- za mało kontaktu liderów grup społecznych z mieszkańcami,
- za mało funduszy na imprezy,
- brak otwartości na innych,
- skłócone społeczeństwo,
- brak wsparcia w organizowaniu imprez,
- brak chęci,
- sytuacja finansowa,
- postawa roszczeniowa,
- wygodnictwo,
- brak czasu,
- brak informacji i reklam na temat organizowanych imprez i tego co się dzieje w lokalnym środowisku.

Rozwiązania:

- imprezy powinny być organizowane cyklicznie, co roku w ten sam dzień
- znaleźć różnorodny przekaz informacji, poprzez parafie (ksiądz), urzędników gminy, lokalnych liderów, którzy odpowiednio zmotywują i zachęcą mieszkańców do działania np. sołtysi w mniejszych miejscowościach,

Podczas dyskusji wypowiadającym zabrakło także wsparcia dla lokalnych liderów oraz ich docenienia, co przekłada się niekorzystnie na działania na rzecz lokalnej społeczności. Stwierdzono także że odpowiednio podana i przekazana informacja (w tym na spotkaniach bezpośrednich) jest istotą angażowania się mieszkańców w życie społeczne swojej miejscowości.

Temat 4: Co przeszkadza w założeniu lub prowadzeniu firmy?

Trudności, na które napotykają osoby, które chcą założyć własną firmę:

- brak wiedzy o biznesie, podatkach, itp.,
- częste zmiany przepisów,
- brak współpracy firm z urzędami,
- brak infrastruktury,
- brak współpracy pomiędzy firmami w zakresie wymiany doświadczeń i informacji biznesowych.

Sposoby rozwiązania problemu:

- szkolenia dla osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności,
- pomoc w pozyskiwaniu środków UE,
- stworzenie specjalnej strefy ekonomicznej,
- pomoc asystenta podatnika,
- mobilny doradca zakładania i prowadzenia firmy (ABC działalności gospodarczej),
- nastawienie do pracy,
- gminny biurowiec dla mikrofirm na start,
- spotkania otwarte przedstawicieli instytucji i przedsiębiorców.

Temat 5: Miejsca spotkań młodzieży w małych miejscowościach gminy Strzyżów

Jednym z problemów omawianych często podczas debat, jest brak miejsca do spotkań. Problem ten dotyczy w szczególności mieszkańców i mieszkanek wsi należących do gminy Strzyżów. Młodzież uczestnicząca w debacie, która zaproponowała przedyskutowanie tego tematu na debacie stwierdziła, że dotychczasowym miejscem spotkań są przystanki, różnego rodzaju wiaty i zadaszania, a także place zabaw. Wszyscy jednogłośnie stwierdzili, że brakuje im miejsca w ich miejscowościach gdzie mogliby się spotkać, spędzić wspólnie czas.

Wypracowane pomysły:

- świetlica środowiskowa,
- dorosła osoba odpowiedzialna za spotkania młodzieży – lider organizujący spotkania, dbający o miejsce, koordynujący działania młodych ludzi.

Gdzie mogło by być takie miejsce?

- sala w domu ludowym,
- sala w szkole dostępna do wieczora, udostępniona, jako świetlica/klub wraz z opiekunem,
- pomieszczenie na plebani,
- budynki użyteczności publicznej w poszczególnych wsiach.

Co mogło by się dziać w takim miejscu?

- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- projekcja filmów,
- nauka tańca,
- karaoke nauka gry na gitarze, innych instrumentach,
- nauka języków obcych,
- gra w bilard,
- kultywowanie tradycji polskich,
- tematyczne kluby młodzieżowe np. dyskusyjny klub filmowy, fotograficzny.

Pomocna byłaby też infrastruktura, z której mogliby korzystać młodzi ludzie – ścieżka rowerowa, ścieżka spacerowa, miejsce spotkań, siłownia na świeżym powietrzu.

Temat 6: Działania na rzecz otoczenia (wolontariat, projekty, zakładanie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych)

Korzyści z działań mieszkańców na rzecz otoczenia i lokalnej społeczności:

- integracja społeczności,
- uczyć współpracy zarówno wśród naszego otoczenia jak i z młodzieżą,
- pozwalają zdiagnozować problemy,
- wypracować sposób komunikacji między zainteresowanymi a decydentami,
- każda aktywność jest dobra i przydatna społecznie,
- popularyzacja dobrych praktyk i działań.

Co zrobić, żeby były *trendy*?

- Młodzież - sugestia utworzenia filmoscenerię "Strzyżów w podkładzie muzycznym, atrakcje Strzyżowa, itd...

Gdzie dostać informacje i wsparcie jeśli chcę działać społecznie?

- Organizacja warsztatów ze źródeł informacji europejskiej, np. we współpracy z eurodesk (do wykorzystania w bieżącej działalności szkół, stowarzyszeń, UTW, indywidualnie).

Co mieszkańcy Strzyżowa myślą o debatach?

Wybrane opinie młodzieży zaangażowanej w projekt¹:

- *Na debaty przychodzi co raz więcej ludzi, są ciekawi czego mogą się spodziewać, trzeba to wykorzystać na konkretne działania podczas debaty, aby wcielić pewne pomysły, projekty z debaty w życie naszego miasta.*
- *Uważam, że debaty w moim mieście są bardzo potrzebne i dużo dają. Mogą zachęcać do większej aktywności społecznej.*
- *Podczas debat można porozmawiać z innymi ludźmi i podzielić się różnymi pomysłami.*
- *Podczas debat mogłam porozmawiać z innymi mieszkańcami Strzyżowa, otworzyć się na ludzi.*
- *Powinno się jeszcze bardziej angażować uczestników - skoro już każdy chciał przyjść, niech każdy się wypowiada.*

---

¹ Opinie zebrane przez osoby zajmujące się ewaluacją (sprawdzaniem wartości) działań Fundacji Rozwoju "Dobre Życie" wśród uczestniczek i uczestników debat prowadzonych w 2015 roku w Strzyżowie.

- *Wszystko było dobrze zorganizowane, choć debaty czasem były za długie.*
- *Aktywizacja „zaspanego” Strzyżowa.*
- *Dobrze zorganizowane, zaplanowane, dużo nowych informacji.*
- *Były one bardzo ciekawe, wyrażaliśmy swoje poglądy.*
- *Udział w tych debatach sprawia, że możemy się rozwijać i realizować dalsze plany.*
- *Było zawsze ciekawie, można było dowiedzieć się nowych rzeczy.*
- *Debata zrobiły na mnie bardzo dobre wrażenie, dały możliwość poznania nowych ludzi, a także nowe, ciekawe doświadczenie.*
- *Debata pokazuje wachlarz możliwości działania lokalnego. Zrobiły na mnie bardzo dobre wrażenie.*
- *Debata są ciekawe i pomagają mi w rozwijaniu się, mogą pomóc innym i nauczyć ich współpracy.*
- *Debata były miłe, fajna atmosfera.*
- *Było bardzo ciekawie, ponieważ rozmawialiśmy o przyszłości Strzyżowa.*
- *Myślę, że debata cieszyły się dużym zainteresowaniem i jest to opcja aby wysłuchać każdego.*
- *Uważam, że cały projekt [przyj. „Aktywny Strzyżów”] to bardzo dobry pomysł, ponieważ możemy ożywić miejsce w którym żyjemy i sprawić, że ludzie zaczną mówić dobrze o swojej miejscowości.*
- *Uważam, że takie debata dużo wnoszą w życie młodych ludzi. Dzięki nim uczymy się pracy w grupie, prezentujemy swoje kreatywne myślenie oraz zyskujemy sympatię innych.*
- *Debata poruszają ważne tematy. Uważam, że są potrzebne.*
- *Debata były bardzo dobrze zorganizowane i prowadzone w niezwykle kreatywny sposób.*

Wybrane opinie osób dorosłych uczestniczących w debacie:

- *Przyszłam tu, bo nie lubię siedzieć w domu. Jestem osobą aktywną na terenie gminy i w swoim miejscu pracy, dlatego nie wyobrażam sobie, żeby siedzieć w domu i nie spotkać się z innymi tym bardziej, że jest taka okazja. Chciałam zobaczyć, ile młodzieży bierze w tym udział i ilu mieszkańców przyjdzie.*
- *Myślę, że takie debata wpływają na aktywizację młodzieży, a po dzisiejszym spotkaniu uważam, że wiele osób dorosłych zmieni też podejście w ogóle do młodzieży, zmieni myślenie, bo to też jest ważne, i zobaczy, że jednak warto robić coś dla wspólnego celu.*
- *Debata wpływają na całe społeczeństwo i na różne grupy społeczne, bo jak zobaczymy to tutaj są pokolenia - seniorzy, osoby w średnim wieku, młodzież.*
- *Takie inicjatywy są potrzebne, scalają środowisko, dzięki temu ludzie umieją ze sobą współpracować, a to jest ważne w dzisiejszych czasach, bo nie ukrywajmy - jeden człowiek nic nie da rady zrobić. Musi być grupa osób aktywnych, mających swój cel i działających dla dobra wspólnego, nie tylko dla siebie.*

- *Młodzież strzyżowska jest aktywna, tylko trzeba ją zmobilizować. Oni sami się nie zmobilizują. Jak nie ma organizacji to oni są zagubieni, ale jeśli jest organizacja, to poświęcą wszystko, żeby przyjść. Takie spotkania temu sprzyjają.*
- *Młodzież w Strzyżowie jest aktywna, a jeżeli się jeszcze odpowiednio tą młodzieżą pokieruje, to ma bardzo ciekawe pomysły, jest spontaniczna.*
- *Współpraca z młodzieżą wymaga wysiłku, ale jak się ją dobrze zorganizuje to młodzi ludzie potrafią wszystko.*
- *Młodzież jest aktywna w Strzyżowie, to trzeba przyznać i widać to na każdym kroku.*

Korzyści z partycypacji społecznej i publicznej mieszkańców

Poprzez organizację debat takich jak ta, która odbyła się w Strzyżowie 19 listopada 2015 r. oraz prowadzenie projektów edukacji obywatelskiej, jak „Aktywny Strzyżów” i „Zaloguj się do działania” oraz programu międzypokoleniowego „Lepiej razem - razem lepiej” Fundacja Rozwoju „Dobre Życie” chce pokazać, że partycypacja społeczna i publiczna mieszkańców niesie liczne korzyści.

Dla społeczności lokalnej korzystne są:

- lepsze poznanie innych mieszkańców, z różnych grup społecznych, co sprzyja większej otwartości i życzliwości oraz zmniejszeniu zjawiska stereotypowego traktowania osób i grup, których nie znamy,
- integracja mieszkańców między sobą oraz lepsze porozumienie między mieszkańcami i lokalnymi władzami,
- lepsze rozumienie spraw i problemów otoczenia oraz sposobu funkcjonowania i języka urzędników jako partnerów w poszukiwaniu rozwiązań,
- wzrost wiary w możliwość wpływu na teraźniejszość i przyszłość własnej miejscowości,
- identyfikacja z regionem oraz ze swoim samorządem i podjętymi razem z nim decyzjami.

Korzyści z partycypacji mieszkańców dla lokalnych władz to m.in.:

- możliwość reagowania na pojawiające się problemy,
- zwiększenie zaufania wyborców, co pozwala sprawniej działać i więcej zdziałać,
- podejmowanie działań odpowiadających rzeczywistym potrzebom mieszkańców,
- przejrzystość podejmowanych decyzji, a w konsekwencji wzrost poparcia i szansa na powtórny wybór w kolejnych wyborach, a więc możliwość realizacji długofalowych planów rozwoju regionu.

Istnieją trzy poziomy rozwoju partycypacji publicznej:

1. **Informowanie** - obywatele są odbiorcami informacji o decyzjach podejmowanych przez władzę publiczną.

2. **Konsultacje** - na tym poziomie poinformowani obywatele przekazują informację zwrotną władzy publicznej. Następuje wymiana dwukierunkowa.
3. **Aktywne uczestnictwo** - obywatele mają realny wpływ na decyzje podejmowane przez władzę publiczną.

W Gminie Strzyżów jesteśmy na dobrej drodze do realizacji najwyższego, trzeciego poziomu partycypacji. Ważnym efektem, który chcemy osiągać jest poszanowanie tego, co wspólne. Chcielibyśmy zmienić nastawienie, że to co publiczne jest niczyje, na myślenie o dobru publicznym jako czymś co należy do każdego, i o co każdy powinien dbać. Podczas prowadzonych przez nas w Strzyżowie debat poznaliśmy wielu mieszkańców gminy, dla których liczy się dobro wspólne. Z debaty na debatę udział brało coraz więcej osób, a dyskusje były coraz żywsze i głębsze. Jednocześnie jest wciąż dużo pracy do wykonania, by partycypacja mogła zatoczyć szersze kręgi.

Podsumowanie i rekomendacje

Niżej zamieszczamy subiektywny komentarz naszej Fundacji wynikający z działań podejmowanych przez nas w Gminie Strzyżów w 2015 roku, w tym debat.

Wsparcie młodzieży w działaniach obywatelskich

Podczas prowadzonej w trakcie debat sondy mieszkanki i mieszkańcy Gminy Strzyżów zauważyli, że młodzi ludzie mają inne spojrzenie na miasto, chcą się angażować, są zdolni. Z tego powodu warto organizować dla nich i z nimi różne spotkania, a także dać więcej swobody w zarządzaniu. 93% badanych stwierdziło, że młodzi ludzie mogą być motorem zmian w regionie, a **74% zadeklarowało, że ich nastawienie do działań podejmowanych przez młodzież zmieniło się na lepsze dzięki wiedzy na temat aktywności młodzieży** podejmowanej w ramach projektu „Aktywy Strzyżów”². Wcześniej 31% badanych (podczas pierwszej debaty zorganizowanej 15 września 2015 r.) stwierdziło, że aktywność mieszkańców, w tym młodzieży, była znikoma, a 63% oceniło ją jako umiarkowaną³. Rekomendacją naszej Fundacji jest więc wspieranie młodzieży w działaniach na rzecz otoczenia oraz szerokie informowanie mieszkańców o inicjatywach młodzieży, ale też organizacji pozarządowych, instytucji i urzędów.

Obserwując zaangażowanie młodzieży w dyskusje na temat przyszłości Strzyżowa, a także w realizowane przez naszą Fundację projekty związane z działaniami lokalnymi możemy wyciągnąć wniosek, że w zasadzie **nie ma działań, z których młodzież należałoby wykluczyć**. Powinno się włączać młodych w większość lub we wszystkie działania związane z lokalną społecznością i w większym stopniu aktywizować. Sprawić, by poczuli się partnerami współodpowiedzialnymi za swoje otoczenie. Aby uzyskać taki efekt warto wejść z otwartymi dyskusjami do szkół. Pytać młodzież o zdanie za pomocą specjalnie dla nich przygotowanych debat, warsztatów, wywiadów i ankiet. Umocni to ich poczucie tożsamości lokalnej i odpowiedzialności za otoczenie. A dorosłym da nowe pomysły i spojrzenie na wiele spraw ważnych dla przyszłości gminy Strzyżów.

---

² Próba badawcza wyniosła 32 osoby, z którymi przeprowadzono wywiady podczas debaty w dn. 19 listopada 2015 r. w Strzyżowie.

³ Próba badawcza wyniosła 16 osób, z którymi przeprowadzono wywiady podczas debaty w dn. 15 września 2015 r. w Strzyżowie.

Szerokie informowanie o działaniach na rzecz otoczenia

Być może warto stworzyć **zintegrowany system informacji** o działaniach młodzieży, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, instytucji i urzędów na terenie Gminy Strzyżów, z wieloma kanałami przekazu dostosowanymi do różnych grup odbiorców (aby do każdego odpowiednio dotrzeć, nikogo nie wykluczać, itd.).

Ciekawym pomysłem wydają się dyskutowane szeroko na poprzedniej debacie tablice z bieżącymi aktywnościami umieszczane w miejscach, gdzie bywa wielu mieszkańców, z towarzyszącymi im ławeczkami lub altankami albo kanapami (jeśli takie miejsca byłyby wewnątrz budynków) czyli **miejscami, gdzie mieszkańcy mogliby wygodnie usiąść i porozmawiać z sąsiadami, jednocześnie dowiadując się ciekawych i ważnych rzeczy**. Członkinie i członkowie grupy dyskusyjnej bariery w zaangażowaniu wskazali, że odpowiednio podana i przekazana informacja (w tym na spotkaniach bezpośrednich) jest istotą angażowania się mieszkańców w życie społeczne swojej miejscowości. Stąd proponujemy, **aby w takich punktach informacyjnych mieli regularne dyżury przedstawiciele urzędów, organizacji pozarządowych, instytucji kultury itp.**, by osobiście opowiadali oni o nadchodzących wydarzeniach, korzyściach z udziału w nich oraz rezultatach poprzednich działań. Wówczas więcej osób mogłoby skorzystać z organizowanych w gminie działań, docenić ich rezultaty, ale też dostrzec wartość i popularność angażowania się w życie miasta i gminy. Być może udałoby się wówczas stworzyć w Gminie Strzyżów modę na zaangażowanie w sprawy otoczenia, co z pewnością przyczyniłoby się do polepszenia jakości życia mieszkańców i satysfakcji z przynależności do strzyżowskiej społeczności.

Moderacja działań międzypokoleniowych

Tematem wartym uwagi i szeroko dyskutowanym podczas debat są działania międzypokoleniowe. Być może skłaniał do tego fakt, że na każdej z debat były osoby zarówno bardzo młode, uczące się, jak i seniorzy. Podczas dyskusji przekonaliśmy się, że młodzi ludzie mieli wiele do powiedzenia na każdy z tematów. Z drugiej strony młodzi mówią nam, że rzadko wyrażają opinię poza swoimi grupami rówieśniczymi, gdyż obawiają się, że ich głosy nie będą miały znaczenia, że nikt na poważnie nie weźmie ich pod uwagę. Jednocześnie starsi uczestnicy dyskusji zupełnie nie widzieli tego w taki sposób. Podczas wywiadów zwracali uwagę na fakt, że od młodzieży mogą się wiele nauczyć. Szczególnie jeśli chodzi o nowe, odważne spojrzenie na wiele problemów. Podkreślali też, że najwięcej o swoich problemach młodzież oraz, że błędem jest niepytanie jej o opinię i pomysły w sprawach, które jej dotyczą. Te obserwacje wskazują na to, że zarówno ze strony młodzieży jak i dorosłych jest chęć współpracy i świadomość korzyści jakie ta współpraca może przynieść. Brakuje im tylko umiejętności i doświadczenia w tego typu inicjatywach. Naszą rekomendacją jest powołanie moderatora działań międzypokoleniowych (osoby lub organizacji, która łączyłaby różne grupy wiekowe i stwarzała im przestrzeń do rozwijania potencjału) lub zapewnienie wsparcia w funkcjonowaniu organizacji, które już się zajmują działaniami międzypokoleniowymi na terenie Gminy.

Centrum aktywności obywatelskiej

Ciekawe wnioski uzyskaliśmy z dyskusji na temat tego, co ludzi zniechęca do działań społecznych. Uczestnicy debaty podkreślali, że jest wiele osób, które chciałyby zaangażować się w działania lokalne ale nie robią tego, bo brak im odwagi, inicjatywy, a nierzadko po prostu wiedzy na temat tego jak to zrobić. Warto byłoby dotrzeć do takich potencjalnych działaczy i działaczek, aktywizować te osoby wyko-

rzystując ich zasoby. Pokazać ludziom, że działanie na rzecz lokalnej społeczności to nie tylko wielkie projekty i inwestycje, ale także drobne aktywności, które nie wymagają dużego nakładu czasu czy pieniędzy, a są równie ważne i potrzebne. Rekomendujemy stworzenie wsparcia dla wolontariatu i oddolnych działań lokalnych w postaci centrum aktywności obywatelskiej, centrum wolontariatu lub **inkubatora organizacji pozarządowych i biznesu otwartego dla mieszkańców i mieszkank Gminy Strzyżów**. Stworzenie takiego miejsca mogłoby się przyczynić do większej współpracy biznesu z organizacjami pozarządowymi, a także wpływać pozytywnie na przedsiębiorczość młodych ludzi (inspiracje na działania, włączanie się w inicjatywy organizacji pozarządowych, "obcowanie" z biznesem i poznawania jego tajników). Ważną funkcją takiego centrum mogłaby też być **praca z aktualnymi lub potencjalnymi liderami społecznymi**, aby obok chęci do działania odznaczeni się oni wysokimi kompetencjami we współpracy z innymi. Przydatne byłyby tu szkolenia z elementami praktycznymi prowadzone przez doświadczonych trenerów, animatorów i liderów. Uzupełniałyby one korzyści płynące z interakcji i wymiany pomiędzy bywalcami centrum.

Kontynuacja organizacji debat społecznych

Osoby, z którymi rozmawiali ewaluatorzy działań Fundacji Rozwoju „Dobre Życie” zauważyły, że tego typu debaty mają duże znaczenie dla rozwoju regionu, gdyż aktywizują środowisko i dają możliwość zwrócenia uwagi na to, co się dzieje w okolicy. Naszą rekomendacją, popartą opiniami mieszkańców, z którymi prowadziliśmy wywiady jest kontynuowanie organizacji debat.

Ponad 60% mieszkańców biorących udział w debatach wierzy, że ich aktywność ma bardzo duży lub duży wpływ na środowisko lokalne. Jednocześnie zdecydowana większość (81%) twierdzi, że inicjatywa działań powinna wychodzić od instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych. Mieszkańców, jako tych którzy mogą skutecznie rozwiązywać problemy społeczności lokalnych, wymieniło tylko 37% badanych. Pokrywa się to z wynikami badań przeprowadzonych przez młodzież uczestniczącą w projekcie „Zaloguj się do działania” na próbie 340 mieszkańców Strzyżowa i okolic. 35% ankietowanych nie wierzy, że działania jednostek mogą coś zmienić w otoczeniu. Dobrą wiadomością jest to, że **37% badanych chce kontynuować swoje działania zmieniające otoczenie na lepsze i taka sama grupa osób (130 z przebadanych 340) chce zacząć działać na rzecz otoczenia**. To olbrzymi potencjał!

Spotkanie się mieszkańców na debacie wydaje się dobrą okazją do wymiany informacji i wzajemnego motywowania się do działania. Jest to nasza obserwacja, ale też wnioski z rozmów mieszkańców w grupach roboczych. Debaty bez wątpienia zwiększają świadomość mieszkańców, pobudzają ich do aktywności na rzecz środowiska lokalnego i dają możliwość twórczego generowania pomysłów na działania. Stwarzają przedstawicielkom i przedstawicielom różnych środowisk przestrzeń do dyskusji, co z kolei daje szansę na poszerzenie perspektyw i realizację inicjatyw biorących pod uwagę głosy wielu środowisk, a więc akceptowalnych przez więcej ludzi. Poprzez organizowane przez nas w 2015 roku debaty dotarliśmy łącznie do blisko 150 osób. Warto ten krąg znacznie poszerzyć. Taką możliwość dają konsultacje społeczne wszelkich tematów i decyzji dotyczących mieszkańców. Pomocne mogłoby tu być opracowanie i wdrożenie spójnego systemu konsultacji społecznych w gminie dopasowanego do specyfiki i potrzeb mieszkańców.